

sporný, vázaný zásadou projednací. Okolnost, že ustanovením tohoto zákona upravuje se péče o dítě v příčině rozvodu nebo rozluky manželské, nebrání tomu použití ustanovení toho i v případě, když rodiče přerušili manželské společenství i bez soudně provedeného rozvodu nebo mimo případ rozluky. Vždyť zájem dítěte, který v první řadě rozhoduje, jest stejným, ať jde o případ v zákoně výslovně uvedený neb o případ, kde rodiče bez rozvodu nebo rozluky žijí fakticky odděleně. Tomuto nazírání neodporuje ani předpis §u 50 čís. 3 j. n. Ten výslovně stanoví, že spory mezi manželi nikoli ryze majetkové vznikající z poměru manželského, patří před sborové soudy, pokud nepatří na pořad nesporný. Tím jest zřejmě řečeno, že jsou spory z poměru manželského, které patří na pořad nesporný. Názor tento hájí ostatně i literatura (Krainz-Ehrenzweig, System III. § 455 a 457, Mayr I. str. 283, IV. str. 108 pozn. 19 a str. 110 pozn. 3). Dle toho jest považovati námitku nepřipustnosti pořadu práva žalovaným vznesenou za odůvodněnou, když jde ve sporu, jak žaloba zdůrazňuje, výhradně o zájem dítěte.

Čís. 6900.

Pozemková reforma.

Třebas se církevní ústavy, oprávněné z patronátních břemen, vzdaly nároků na přejímací cenu, jest vlastník zbytku statku oprávněn žádati, by z přejímací ceny byl vyhrazen uhražovací kapitál na poměrnou kvotu patronátních břemen.

Otázku: »byl-li z přejímací ceny za převzatou část nemovitostí vyhrazen uhražovací kapitál za poměrnou část patronátních břemen dle cen let 1913—1915, zůstává vlastník nemovitostí zavázán k plnění plné kvoty na převzaté nemovitosti dříve vypadající, tak jako by byl na ně vyhrazen kapitál plně kvotu tu i dle dnešních cen hradící či pouze tolik, kolik je hrazeno úroky z kapitálu skutečně přikázaného« — nemohou řešiti soudy v rozvrhovém řízení, nýbrž jest odkázána na příslušný pořad podle §u 34 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák. Totéž platí ohledně jiných reálních břemen, kde však o této otázce jest rozhodnouti pořadem práva.

(Rozh. ze dne 15. března 1927, R I 196/27.)

Soud první stolice zamítl žádost bývalého majitele zabraňujících nemovitostí, aby bylo vysloveno, že majitel sprostěn je patronátních břemen a reálního břemena pod pol. C 2 vložky číslo 858 desk zemských váznoucího, pokud se týče kvoty připadající na nemovitosti státem převzaté, dále by Státní pozemkový úřad uznán byl povinným kvotu patronátní na něj připadající převzítí beze srážky z ceny přejímací, a konečně, by byl zjištěn a odečten z přejímací ceny uhražovací kapitál kvoty reálního břemena C 2 vložky č. 858 desk zemských připadající na převzaté nemovitosti. **D ů v o d y:** Podle hodnoty nepřevzal Státní pozemkový úřad patronátních práv a břemen. Z toho plyne, že zůstal patronát (patronátní práva i břemena) při zbytku panství, že

dřívější vlastník musí plnit břemena patronátní v neztenčené míře jako dříve a že nemovitosti převzaté Státním pozemkovým úřadem jsou prosty těchto břemen. Pouze finanční prokuratura může žádati pro případ, že by jistota za tato břemena byla oddělením převzatých nemovitostí ztenčena, by ve smyslu §u 48 náhr. zák. byl stanoven uhražovací kapitál vypadající na převzaté nemovitosti, jež však není Státní pozemkový úřad povinen převzít, nýbrž který nutno sraziti z přejímací ceny v dohodě stanovené. Ale finanční prokuratura, oprávněný dle zákona zástupce patronátu, z přejímací ceny na patronátní břemena nic nežadá. Podobně má se věc i s reálním břemenem zapsaným pod pol. C 2 vl. č. 858 desk zemských. I tu je vyměření závislým jedině na žádosti finanční prokuratury, nárok ten zastupující. Vlastník sám nemá práva žádati za určení této náhrady, ježto v jedné a v téže vložce ručí všechny nemovitosti solidárně za takové reální břemeno a, prohlásí-li věřitel, že z přejímací ceny, připadající na některé z těchto nemovitostí, nic nechce a tím tyto nemovitosti z hypoteky propouští, jsou přes to nicméně ostatní zavázány k dosavadnímu neztenčenému plnění. R e k u r s n í s o u d nevyhověl rekursu bývalého majitele. D ů v o d y: Podle čl. XIV. uvoz. zák. k ex. ř. § 32 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák. a předpisu písm. i) §u 20 traktátu de iuribus incorporalibus jest jisto, že patronát na statku váznoucí přechází při zcizení ipso jure na nového nabyvatele statku. V projednávaném případě však nepřevzal Státní pozemkový úřad celý statek, nýbrž jen jeho část a dohodly se smluvní strany na tom, že Státní pozemkový úřad nepřejímá v ceně přejímací patronátních práv a břemen, jež s držením převzatých nemovitostí jsou spojeny, a vyhrazuje rozhodnutí o těchto právech a břemenech příslušným úřadům a soudům. Z toho plyne, že patronát zůstal při zbytku statku a že jde jen o to, zda zbytek statku stačí církevním ústavům a úřadům, by z něho patronátní břemena byla řádně plněna, poněvadž dohoda se netýká jich právního poměru. A tu prohlásila finanční prokuratura jako zástupce patronátu a nadací, že se vzdává práva plynoucího z patronátních břemen, pokud tato váznou na nemovitostech Státním pozemkovým úřadem převzatých a že tudíž přistupuje k dohodě stran, podle které Státní pozemkový úřad nepřejímá v ceně přejímací patronátních práv a břemen, jež s držením převzatých nemovitostí jsou spojeny, a souhlasí s tím, by patronátní břemena vázla na dále pouze na kmenovém statku, jehož vlastník bude sám plnit závazky z patronátních břemen vyvěrající. Za tohoto stavu věci jest zcela nerozhodno, zda se zcizení stalo podle volného rozhodnutí majitele statku, či proti jeho vůli, poněvadž uhražovací kapitál šel by vždy na účet prodávajícího, když Státní pozemkový úřad dle dohody břemen nepřevzal. Z těchto důvodů také není zapotřebí, by uhražovací kapitál za nepřevzatá břemena byl vyšetřen a stanoven. Z dohody neplyne, že cena přejímací stanovena byla již vzhledem k zatížení patronátními břemeny, naopak statek převzat byl podle zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. a z 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n. a výslovně je v dohodě stanoveno, že v přejímací ceně nepřejímají se žádná patronátní práva ani

břemena a také nebyla patronátní břemena odhadována a cena jich z přejímací ceny sražena. Ani slova »rozhodnutí o těchto právech a břemenech vyhražuje se úřadům a soudům« nemohou míti vlivu na dohodu, dle níž Státní pozemkový úřad těchto práv a břemen nepřejímá. Jest věcí církevních ústavů a úřadů, zda se spokojí se zbytkem statku a zda nežádají další zajištění těchto práv. Mylným jest názor stěžovatelův, že náhradu za věcná břemena nabyvatelem nepřevzatá dlužno dle předpisu Šu 47 a 48 náhr. zákona vždy vyšetřiti a přikázati. Toho třeba jest jen tenkrát, kdyby byla novým nabyvatelem převzata, tomu však v projednávaném případě tak není a finanční prokuratura propustila jen prodané pozemky ze závazku, aniž by se byla vzdala práva vůbec, k čemuž jest oprávněna.

N e j v y š š í s o u d: 1. usnesení obou nižších soudů ve výroku, že se zamítá »žádost bývalého vlastníka, by bylo vysloveno, že majitel sprostěn je břemen patronátních a reálního břemena pod pol. C 2 vložky č. 585 desk zemských váznoucího, pokud se týče kvoty připadající na nemovitosti státem převzaté« zrušil a bývalého vlastníka odkázal s tímto nárokem, pokud šlo o břemeno patronátní, na pořad Šu 34 zákona ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. zák. a pokud šlo o břemeno vložky čís. 858 zemských desk pol. C 2 na pořad práva, 2. usnesení nižších soudů, pokud šlo o výrok prvního soudu, že se zamítá žádost téhož bývalého vlastníka, »by byl zjištěn a odečten z přejímací ceny uhražovací kapitál kvoty reálního břemena pol. C 2 vložky č. 858 desk zemských připadající na převzaté nemovitosti« zrušil a prvnímu soudu uložil, by v tomto bodě dále jednal, potřebná šetření vykonal a pak znovu rozhodl.

D ů v o d y:

K zamezení možných nedorozumění podotýká se především, že mínění vyslovené v napadeném rozhodnutí rekursního soudu v předposledním odstavci důvodů, že náhradu za věcná břemena dlužno podle předpisu Šu 47 a 48 náhr. zák. vyšetřiti a přikázati (z přejímací ceny) jen tehdy, byla-li novým nabyvatelem nemovitostí p ř e v z a t a, kdežto názor stěžovatelův, že věcná břemena nabyvatelem n e p ř e v z a t á vždy dlužno vyšetřiti a přikázati, prý je mylný — není správné a dostalo se do rozhodnutí patrně jen nedopatřením: neboť, převzal-li nabyvatel, Státní pozemkový úřad, věcná břemena, zůstanou vězeti na nemovitosti a, nemajíce s přejímací cenou nic činiti, nemohou z ní býti prikazována, kdežto naopak právě jen na přejímací cenu jsou odkázána a na nemovitosti samé pomíjejí, když je Státní pozemkový úřad nepřevzal, jak už mnohokrát vzhledem k předpisům §§ 26—28 náhr. zák. nejvyšší soud v rozhodnutích svých, počínaje rozhodnutím R I 395/26 (čís. 6153 sb. n. s.) podrobně doličil. V projednávaném případě jde především o patronátní břemena a má se tu věc tak, že církevní ústavy, k jichž prospěchu břemena ta slouží, ústy finanční prokuratury prohlásily, že z přejímací ceny nic na patronátní břemena nepožadují, ježto prý jistota za ně ztenčena nebude, čímž patrně chtělo býti řečeno, že zbytek statku za jistotu pro ně stačí, jinými slovy řečeno c í r-

kevní ústavy z patronálních břemen oprávněné se nároků na přejímací cenu vzdaly, a jest otázka, zda přes toto vzdání se vlastník zbytku statku může žádati, by z přejímací ceny vyhrazen byl uhražovací kapitál na poměrnou kvotu patronálních břemen vypadající. Nižší stolice míní, že, když se církevní ústavy nároků na přejímací cenu vzdaly, k čemuž prý jsou oprávněny, i když si je na zbytku statku podrží, musí se s tím vlastník zbytku spokojiti. Vlastník jako stěžovatel však míní, že se spokojiti nemusí, leda že by se církevní ústavy zároveň vzdaly příslušné poměrné kvoty, na převzaté nemovitosti vypadající, i na zbytku statku, a dokládá to příkladem, že prý kdyby ze statku v hodnotě 100.000 Kč Státní pozemkový úřad převzal nejprve část v hodnotě 20.000 Kč, pak další část v hodnotě 40.000 Kč a v obou případech by církevní ústavy »převzaté nemovitosti« chce říci přejímací ceny ze závazku propustily, takže by zbyly u statku jen nemovitosti v ceně 40.000 Kč, na nichž by vázla celá patronální břemena, a nyní by Státní pozemkový úřad převzal z toho ještě část v hodnotě 20.000 Kč a teprv nyní by církevní ústavy žádaly vyhrazení poměrné kvoty patronálních břemen, by tato činila nyní 50% a pro vlastníka zbytku by zbylo také 50%, kdežto prý dle řádného pochodu z přejímacích cen mělo být kryto 80% a na vlastníka zbyti jen 20%. To se zdá velmi přesvědčivé, ale není, jakmile se uváží, že i přejímací cena je vlastníkova, a že tedy, i když by to z ní bylo hrazeno, vždy by to bylo hrazeno z jeho majetku, tak jako to zůstane jen na jeho majetku, i když se církevní ústavy vzdaly nároku na přejímací cenu a ponechaly si svá práva jen na zbytku statku, neboť tímto vzdáním se církevní ústavy ztenčily jen svou jistotu a to nemůže vlastníkovi vadit. Kdyby byly hned od počátku příslušnou kvotu požadovaly hned z každé přejímací ceny, měly by byly jistotu mnohem větší, než poskytuje nyní pouhý zbytek statku, který jim pořád stejně ručí, ať se nároků na přejímací cenu vzdaly nebo nevzdaly. Ale i kdyby se byly nevzdaly a příslušnou kvotu z dlužné dílčí přejímací ceny vypožadovaly, přece by nikdy jistota jejich nebyla tak úplná, jako byla, dokud statek byl ještě úplný a nebylo z něho ještě ničeho převzato, neboť při každém dílčím převzetí se jistota ztenčí, i když se uhražovací kapitál za příslušnou kvotu břemen vypožaduje, protože kapitál ten se vypočte jen dle hodnoty, kterou dávky a jiná plnění z břemen patronálních měla v letech 1913—1915, takže kdyby se počítalo jen příkladmo, že nynější hodnota v penězích vypočtená bude sedmeronásobně větší, zmenší se jistota v každé kvotě o 6 bodů nynější hodnoty břemen, takže, kdyby konečně celý statek byl převzat, ať si postupně nebo najednou, a měl hodnotu ve své bývalé celosti 700.000 Kč, což bylo zároveň jistotou pro patronální břemena, jež váznou na něm dle traktátu accessorie a tedy v prvním pořadí, a jichž dnešní kapitalisovaná hodnota činí na př. 100.000 Kč, kapitalisovaná hodnota v ceně let 1913—1915 však jen 14.000 Kč, budou míti dle toho jistotu pouhých 14.000 Kč, ačkoli vskutku dnes představují kapitalisované břímě 100.000 Kč, kdežto dřív, dokud jim ručil statek a existoval ještě ve své celistvosti, měly jistotu 700.00 Kč. A tu je jádro

otázky. Nejvyšší soud si byl od počátku vědom, že to k této otázce na konec dojde, byť ne v rozvrhovém řízení, tak přece po provedení pozemkové reformy. A otázka tato je ta: Byl-li z přejímací ceny za převzatou část nemovitostí vyhrazen uhražovací kapitál za poměrnou kvotu patronátních břemen dle cen let 1913—1915, na př. 200.000 Kč, ačkoli kvota ta dle cen dnešních by činila na př. 100.000 Kč, jest otázkou, zůstává-li vlastník nemovitosti zavázán k plnění plného patronátního břemene, tedy i plné kvoty na převzaté nemovitosti dříve vypadající, tak jakoby byl na něm vyhrazen býval kapitál 100.000 Kč plně kvotu tu i dle dnešních cen hradící, či je-li vlastník zbytku statku jen povinen, nésti z kvoty té pouze tolik, kolik je hrazeno úroky z kapitálu skutečně přikázaného 20.000 Kč, takže schodek by tu tratile církevní ústavy. Ovšem že tatáž otázka by nastávala i u všech jiných břemen, jež se hradí dle §u 48 náhr. zák. jen dle cen let 1913—1915, tedy nutně také na př. při výměncích, které ovšem se posud na převzatých velkostatech nevyskytly, kdežto patronátní břemena naopak se vyskytují napořád. Soudové v rozvrhovém řízení mají rozvrhnouti jen přejímací cenu, a proto nemohou tuto otázku v tomto rozvrhovém řízení nikterak řešiti, nýbrž otázka zůstává odkázána na příslušný pořad podle §u 34 zák. ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. z.: až totiž vlastník zbytku jako patron nebude odváděti dávky plné, nýbrž si srazí tolik, kolik vypadá na rozdíl mezi výnosem skutečně přikázaného kapitálu (20.000 Kč) a výnosem kapitálu vypočteného dle cen dnešních (100.000 Kč), bude věcí církevního ústavu, jenž se tím bude cítiti zkrácen, by proti němu zakročil příslušným pořadem o doplatek. Zřejmo, že do rozvrhového řízení ta otázka nenáleží, ježto na rozvrh nemá pražádného vlivu. Vlastník má tedy skutečně právní zájem na tom, by příslušná kvota patronátních břemen byla vyšetřena a zjištěna, aby, nebude-li chtíti plniti břemena patronátní neztenčeně, věděl, kolik si má srážeti, a jest otázkou, má-li se tomuto jeho zájmu zde vyhověti. Kdyby bylo jisto, že ho stolice příslušná podle §u 34 cit. zák. odsoudí plniti patronátní břemena neztenčeně, bylo by zjišťování kvoty zbytečné, když, jak se právě stalo, církevní ústavy z přejímací ceny nic nežádají. Kdyby však příslušná stolice vlastníku zbytkového statku onu srážku jako oprávněnou přiznala, bylo by nutno znáti její výši, t. j. míti dány už její matematické předpoklady, kde však mají tyto předpoklady býti opatřeny, než v tomto agrárně-reformním řízení, a tudíž při rozvrhu přejímací ceny, tož tedy soudem rozvrhovým? A kdyby to i onen dle cit. §u 34 příslušný úřad stejně dobře mohl, má vlastník zájem, aby to věděl dřív, než ke sporu dojde, aby znal srážku. Má tedy nejvyšší soud za to, že právnímu zájmu vlastníka statku jako patrona na zjištění příslušné kvoty a tudíž případné srážky dlužno vyhověti a kvotu tu zjistiti a právě v zájmu jeho také z přejímací ceny i přikázati. Vzdávají-li se toho církevní ústavy, nemohou to zabrániti jemu a jejich vzdání se má jen ten význam, že vypočtený uhražovací kapitál bude moci býti jinak přikázán pokud se týče vlastníkovu statku vydán a nemusí býti ukládán v bezpečí a na úrok. To platí i o břemenu pol. 2. vložky čís. 858 zem-

ských desk, pak-li vskutku podle obsahu listiny, na základě které je vtěleno, je to reální břemeno, jak je myslí § 48 náhr. zák., což při úplně nejasném smyslu zápisu bezpečně posouditi nelze. Bude tedy v tomto bodě třeba opatřiti opis vkladní listiny neb aspoň příslušné statě její. Ovšem toto břemeno v otázce, může-li si vlastník na dále činiti příslušnou srážku, nepatří na pořad cit. §u 34, nýbrž na pořad práva. Doložiti sluší, že stěžovatel sice výslovně nenavrhoval, by uhražovací kapitál za příslušnou kvotu patronátních břemen byl vyšetřen a odpočten — to navrhoval jen ohledně břemene pol. C 2 cit. vložky zemských desk — avšak z jeho návrhu a obsahu jeho stížnosti je patrné, že i k tomu směřuje, a mimo to je to jako méně ve více obsaženo i v jeho návrhu, by byl sprostěn kvoty patronátních břemen vypadající na převzaté nemovitosti, při němž má za to, že, když se církevní ústavy vzdaly nároku na přejímací cenu, vzdaly se tím i téže kvoty, což ovšem je mylné, neboť naopak finanční prokuratura výslovně prohlašovala, že jí stačí zbytek statku jako jistota za celé břemeno, a dala jasně na jevo, že se církevní ústavy nevzdávají z břemen ničeho, vyjma právě nároku na přejímací cenu, což je přípustno (§ 11 náhr. zák.).

Čís. 6901.

Pozemková reforma.

Jde-li o odevzdání zabraných nemovitostí bez příslušenství, jest usnesení nařizující exekuci doručiti hned po jeho vynesení obyčejným způsobem, jde-li však také o současné odevzdání příslušenství nemovitostí, jest usnesení nařizující exekuci doručiti dlužníku teprve na místě samém při výkonu exekuce. Stalo-li se již doručení, třebas s porušením předpisu zákona v cizím okresu, zůstává v platnosti.

Způsob výkonu odevzdání zabraných nemovitostí. Nemovitosti nelze odevzdati pouhým protokolárním prohlášením v cizím okresu. V takovém případě není však výkon zrušiti, nýbrž doplníti na správné odevzdání.

(Rozh. ze dne 15. března 1927, R I 205/27.)

Na stížnost dlužníka proti výkonu vyklizení a předání zabraných nemovitostí **e x e k u č n í s o u d** výkon zrušil, **r e k u r s n í s o u d** k rekursu Státního pozemkového úřadu zrušil napadené usnesení a nařídil prvému soudu, by nařídil doplnění výkonu, kdyby měl za to, že výkon nebyl úplným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu dlužníka, ale opravil napadené usnesení v ten rozum, že příkaz daný prvému soudci má zníti správně, že se mu ukládá, by nařídil doplnění výkonu, bude-li za to Státní pozemkový úřad žádati a to v té míře, v jaké úřad ten za to požádá.

D ů v o d y:

Co se týče výkonu rozeznávati dlužno v projednávaném případě doručení usnesení exekuci nařizujícího a provedení nařízené exekuce, a po-